

JONGE LEEUWEN ASIELVINDERS IN BELGIË [1]

AZZAM DAABOUL [22]

Het moorddadige regime van Bashar al-Assad jaagt zijn burgers gewetenloos de dood in: sinds de opstand in Syrië begin 2011 uitbrak, zijn er al twintigduizend doden geteld. Een veelvoud daarvan is het land al ontvlucht. Bij ons vroegen vorig jaar 555 Syriërs asiel aan, een recordaantal. De eerste helft van dit jaar waren dat er 262.

Hoe voelt dat, vroegen we ons af: holderdebolder je vaderland, vrienden en familie achterlaten omdat je leven op het spel staat? Wat doet dat met een mens? En hoe bouw je vanuit het niets een nieuw leven op? We spraken met twee jonge Syriërs die om uiteenlopende redenen hun land ontvlucht zijn, en recent bij ons als vluchteling werden erkend.

De tweeëntwintigjarige **Azzam Daaboul** komt uit Latakia, een havenstad van zeshonderdduizend inwoners aan de Middellandse Zee, iets minder dan tweehonderd kilometer ten noorden van de Libanese hoofdstad Beiroet. Hij kon zijn studie bank- en verzekeringswezen in eigen land niet afmaken – sinds een halfjaar studeert hij hier Nederlands. Tijdens ons gesprek spreekt hij Engels en Nederlands door elkaar. Het frustrleert hem duidelijk dat hij niet meteen alles gezegd krijgt zoals hij het in zijn hoofd heeft. **HUMO Je verliet Syrië aan het begin van de revolutie. Hoe waren je laatste maanden daar?**

Azzam Daaboul «Ze zeggen dat de revolutie in Syrië pas in maart 2011 begonnen is, maar sinds januari was er al van alles gaande, vooral via sociale media. We hadden natuurlijk gezien wat er in 2010 in Tunesië gebeurd was, Egypte stond in vuur en vlam – dat was inspirerend. Op 18 januari 2011 hebben Syriërs die al in het buitenland ver-

bleven, de Facebook-pagina 'Syrian Revolution' opgericht. Ikzelf begon via Facebook mijn omgeving aan te sporen het regime op een vreedzame manier te vragen de noodtoestand op te heffen. De meeste van mijn vrienden dachten dat ik gek geworden was. Sommigen hebben me zelfs *gedefriend* – uit angst ja. Ik zat niet in de oppositie of zo, ik was geen activist. Maar ik wou wel dat er in ons land ook iets zou bewegen. Begin februari riep men via Facebook op tot demonstraties, maar dat mislukte. Niemand durfde de straat op te gaan. Mijn familie en vrienden ook niet. Ik werd er verdrietig van.»

HUMO Wat heeft de mensen ertoe aangezet om dat uiteindelijk toch te doen?

Azzam «Midden maart heeft het regime zich schuldig gemaakt aan de gruwelijkste wredeheden die je je kan indenken. Dat heeft de bevolking echt wakker geschud. In de zuidelijke stad Daraa hadden kinderen van een basisschool slogans op de schoolmuren geschreven: 'Vrijheid!' en 'Weg met het regime!' – die kretten hadden ze gehoord toen ze naar de Egyptische demonstraties op tv keken.

's Nachts zijn een aantal kinderen uit hun huizen gehaald en meegenomen door de veiligheidsdiensten – ze zijn waarschijnlijk verraden door hun eigen leerkrachten. De ouders eisten hun kinderen terug, maar ze werden door de politie uitgelachen en vernederd. De vaders kregen te horen dat ze maar nieuwe kinderen moesten maken, en als dat te moeilijk was, mochten ze hun vrouwen naar het commissariaat sturen: dan zouden de agenten hen wel bezwangeren.»

HUMO Is op dat moment de opstand echt begonnen?

Azzam «Ja, dankzij de sociale media. Na het vrijdaggebed op 25 maart 2011 zijn er in de grote steden demonstraties geweest tegen het bewind van Assad. Op zaterdag werd in Daraa een sit-in gehouden

op een plein. De sfeer was grimmig, de ordetroepen gingen wild tekeer. Ze gebruikten traangas en pakten tientallen mensen op. Uiteindelijk zijn de kinderen vrijgelaten, maar toen waren ze al wekenlang gefolterd; ze waren in elkaar geslagen en hun vingernagels waren uitgetrokken, en sigaretten waren in hun gezichtjes uitgedrukt. Sommigen hebben het niet overleefd.»

Sindsdien is het alleen maar erger geworden. Volgens officiële cijfers zijn het afgelopen jaar zeker vijfhonderd Syrische kinderen in gevangenschappen gefolterd, minstens evenveel werden er koelbloedig afgeslacht. In de periode waar Azzam over spreekt, heeft hij zelf beelden op YouTube gezet van de eerste demonstraties in Latakia. Ook daar

werden onschuldige mensen doodgeschoten, dat heeft hij met eigen ogen gezien.

HUMO Dat was enkele weken voor je je land hebt verlaten. Waarom ben je plots gevlucht?

Azzam «Op 17 april, de dag van de onafhankelijkheid, waren er weer demonstraties in verschillende grote steden. De veiligheidsdiensten openden geregeld het vuur op de demonstranten. In Latakia hebben we de hele dag met tienduizenden geprotesteerd. 's Avonds verzamelden zo'n vijfduizend mensen voor een sit-in op een plein. Op een bepaald moment – zo rond een uur of elf – heeft het leger alle straten die op dat plein uitkwamen geblokkeerd. Ik zat toen gelukkig in het huis van mijn grootmoeder, die daar vlak om de

THOMAS LEBREVE

‘Als je homo bent in Syrië, vlieg je achter de tralies. Zonder proces’

hoek woonde. De soldaten hebben de menigte volledig ingesloten en zijn beginnen te schieten, op iedereen. Er zijn toen honderden doden gevallen. En de veiligheidsdiensten hebben de lichamen in vuilniswagens meegenomen. Ik heb in het huis van mijn grootmoeder overnacht, en de volgende dag bleek dat ik gezocht werd: de politie was bij mij thuis geweest.»

HUMO Hoe wist je dat dat ernstig was?

Azzam «Als de politie of de veiligheidsdiensten naar je op zoek gaan, dan wéét je dat het ernstig is. Vrienden hebben me meteen met de auto naar Manbij gebracht, een kleinere stad in het noorden. Daar ben ik een week gebleven, en toen wilde ik terug naar huis. Ik

had geen contact gehad met mijn ouders of familie, ik wilde niet dat men mijn gsm-signaal zou kunnen opsporen. Via via kreeg ik te horen dat mijn ouders wilden dat ik me in veiligheid bracht, en dat ik zeker niet zou terugkomen. Ik kom uit een eenvoudig gezin, mijn vader kan niet lezen of schrijven, hij werkt als truckchauffeur, en mijn moeder is naaister. Hoe hadden ze me ook kunnen helpen?»

Azzam trok dan maar naar de hoofdstad Damascus, vanwaaruit hij verder wilde reizen. De grenzen met Turkije en Libanon bleken gesloten, dus hij besloot naar Jordanië te gaan. Daar kon hij enkele dagen logeren bij vrienden in Amman. Vervolgens namen mensensmokkelaars hem mee, nadat ze een vi-

sum hadden 'geregeld'. De volgende halte werd Caïro.

Azzam «Daar heb ik twee maanden gezeten. Ik heb er veel andere Syriërs ontmoet, en ik heb samen met hen gedemonstreerd tegen het Syrische regime. Ik heb ze geleerd hoe ze Facebook en het internet kunnen gebruiken in hun protest. Maar door de hoge werkloosheid was het moeilijk overleven in Egypte, ik vond er geen baantje, ik kon niks doen. Gelukkig had ik wat spaargeld bij me.»

HUMO Dus in Egypte kon je ook niet blijven?

Azzam «Nee, dat was echt te moeilijk. Na drie maanden was mijn visum er sowieso niet meer geldig, en in een dictatuur wil je niet illegaal verblijven, geloof me. Veel mensen raadden me aan naar Europa te gaan, ik zou er verder kunnen studeren. Ik besloot het te proberen. Met een vrachtschip ben ik in een dag of twaalf rechtstreeks vanuit Egypte tot in Antwerpen geraakt. Iemand van de bemanning – zelf een Syriër – had me verstoep in zijn kajuit. Ik weet niet of anderen op het schip ervan op de hoogte waren. Ik moest me in ieder geval heel stil houden.»

HUMO In Antwerpen heeft niemand je tegengehouden?

Azzam «Nee. Ik ben gewoon van het schip de stad in gelopen. Niemand heeft me wat gevraagd. Ik heb de trein naar Brussel genomen en daar ben ik naar het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen gegaan. Dat was vorige zomer.»

HUMO Hoe was het om daar aan te kloppen?

Azzam «Ik was erg gestresseerd, er stonden misschien wel vijfhonderd mensen te wachten om zich aan te melden, onder wie veel kinderen.

»De vragen die ze me daar stelden, verbaasden me. Ze vroegen niet wie ik was en waarom ik naar hier gekomen was, nee, ze wilden vooral weten hoe ik erin was geslaagd tot hier te raken. Ik had niet het gevoel dat ze goed wisten wat er gaande was in Syrië. Op die eerste afspraak zeiden ze dat ik een uitnodiging zou krijgen voor een tweede gesprek. Daar heb ik één jaar op gewacht! Een verloren jaar... (zucht)

»Enfin, ze hebben me naar het asielcentrum in Bastogne gestuurd. Het leek op een gevangenis, het was er vies en het stonk er. We sliepen met acht mensen in één kamer. Ik voelde me er heel ongemakkelijk, en ik vond verschillende mensen erg onbetrouwbaar. Mijn geld werd gestolen, en ik durfde 's ►

JONGE LEEUWEN AZZAM DAABOUL EN FADI

► nachts geen oog dicht te doen. De volgende ochtend vertrok ik alweer en ging ik naar Syrische vrienden in de provincie Antwerpen – politiek activisten die hier in 2010 al naartoe waren gekomen. Ze woonden in een appartement, en boden me voor enkele weken een kamer aan.

»Sinds september vorig jaar woon ik in Vilvoorde. Omdat ik niet in dat asielcentrum wilde blijven, moet ik de huur van mijn studio-tje zelf betalen. Asielzoekers mogen na zes maanden verblijf gaan werken, dus dat doe ik ook: ik werk nu drie uur per dag in een tweedehandskledingzaak.»

HUMO Mis je je familie?

Azzam «Ja, natuurlijk. Heel erg. Maar wat wil je, we hebben een traditie van problemen met het regime. Mijn grootvader heeft ooit twee jaar in de gevangenis gezeten omdat hij als lid van de Ba'athpartij iets te kritisch was geweest tegen zijn eigen partijgenoten. Hij veroordeelde hun corruptie en oneerlijke praktijken, en daar werd hij voor gestraft. Zoiets blijft je familie achtervolgen: mijn vader heeft na zijn militaire dienst ook twee jaar gevangengezeten, en een paar van mijn ooms hebben eveneens vastgezet – allemaal zonder proces, hè. Ik ben ondertussen opgeroepen om het leger in te gaan, en het regime heeft ermee gedreigd de periode van de legerdienst van mijn jongere broer te verdubbelen als ik niet opdaag. Een paar maanden geleden is hij daarom ook naar hier gevlucht. Mijn oudere broer, mijn jongere zus en mijn ouders wonen wel nog in Syrië. Ik spreek ze geregeld via Skype. Ze zijn blij dat ik veilig ben, maar met hen gaat het niet goed. Ze huilen veel. Mijn vader is door de recente gebeurtenissen zijn werk kwijtgeraakt.»

HUMO Hoe moet het verder met jou?

Azzam «Eind mei heb ik eindelijk mijn tweede afspraak met het commissariaat-generaal gehad. Deze keer hebben ze me langer gesproken, en een maand later werd mijn asielaanvraag goedgekeurd – die van mijn broer trouwens ook. Nu kunnen we echt proberen om hier een leven op te bouwen, in plaats van gewoon af te wachten. Ik ga nu eerst mijn Nederlands verbeteren, en dan zou ik graag weer studeren.»

HUMO Protesteer je van hieruit nog tegen het Syrische regime?

Azzam «Ik heb mezelf nooit gezien

als een politiek activist, ik voelde gewoon dat ik iets moest doen om mijn volk te helpen. Bang om dood te gaan was ik niet, wel om gefolterd te worden. Maar ik vecht voor de goede zaak, en ik kan me niet voorstellen dat mensen die voor vrijheid vechten niet in de hemel terechtkomen. Ja, ik ben een gelovige moslim. Ik help nu vanuit het buitenland websites te onderhouden die de gebeurtenissen in Syrië verslaan en tegen het regime protesteren.»

SEKSFILMPJES

Je hoeft in Syrië niet eens openlijk oppositie te voeren om voor je leven te moeten vrezén. Je kan ook de pech hebben dat je gewoon bent wie je bent: homo, bijvoorbeeld. In

moslimvrienden, hoor.

»Soms werd ik als kind weleens geplaagd dat ik een mietje was. Ik heb altijd gevoeld en geweten dat ik homo ben, maar in Syrië was ik doodsbang dat iemand het te weten zou komen. Ik zocht geen andere homo's op of zo. Ik heb maar één keer iets met een andere Syrische homo gehad, en die was ook christen. Dat is nu zo'n vier jaar geleden. Mijn moeder heeft me toen eens horen telefoneren met hem, en daardoor wist ze het. Ze heeft veel gehuild – het was erg moeilijk voor haar, wat ik natuurlijk wel begreep. Zoiets is in Syrië een schande voor de familie. Ze hield het gelukkig geheim en ze vertelde er niemand iets over. Op school of thuis wordt homoseksualiteit in Syrië nooit besproken. Het al-

We spreken elkaar een paar keer per week. Ze zeggen allemaal dat ze nog van me houden, maar het feit dat ik homo ben, blijft voor hen erg moeilijk om te aanvaarden. Als ik mijn vader spreek, zal hij het onderwerp steeds mijden. Het bemoeilijkt het leven van mijn familie ook: als hun omgeving 'die schande' te weten zou komen, dan zal bijvoorbeeld niemand ooit mijn zus ten huwelijk vragen. Door mijn is mijn familie besmet.»

HUMO Voel je jezelf daar verantwoordelijk voor?

Fadi «Dat is een moeilijke vraag. Kijk, de maatschappij wordt volledig geregeld door religieuze geboden en verboden. Het heeft absoluut geen zin daar publiekelijk tegenin te gaan, want dan riskeer

“Ik was niet bang om dood te gaan, wel om gefolterd te worden”

oktober 2010 kwam industrieel ingenieur **Fadi** (28) in ons land aan. Hij is afkomstig uit het noordoosten van Syrië, dicht bij Turkije en Irak. Negen maanden geleden begon hij Nederlands te leren, ondertussen spreekt hij het vloeiend. Ook Fadi's asielaanvraag werd enkele weken geleden goedgekeurd.

Fadi «Syrië is officieel een seculiere staat. Maar de meeste inwoners zijn moslim, en ongeveer tien procent van de bevolking is christen, zoals ik. De christenen in Syrië groeien redelijk gescheiden op van de moslims, we gaan ook naar aparte scholen. Maar ik had wel

gemene idee in de Syrische samenleving is: het is abnormaal.»

HUMO Dus het bestaat niet?

Fadi «Homoseksualiteit is er verboden. Als het regime te weten komt dat je homo bent, dan riskeer je voor jaren achter de tralies te belanden, zonder proces. Er zijn verhalen bekend van mensen die zeven jaar in de cel zaten en gefolterd werden, alleen maar omdat ze homo zijn.

»Ondertussen weten ook mijn vader en mijn jongere broer en zus waarom ik het land ontvlucht ben. Ik heb ze nu al bijna twee jaar niet gezien. Ik mis ze, en zij missen mij.

je je leven. Thuis wordt er weleens over politiek gesproken, maar dat doe je niet buitenshuis. Je kunt gewoonweg niemand vertrouwen. Er zijn overal spionnen van de geheime politie. Daarom kan ik dit interview ook niet doen onder mijn eigen naam, ik moet mijn familie beschermen.»

HUMO Toen je Syrië verliet, was er nog geen sprake van de Arabische Lente. Wat was de aanleiding voor je vlucht?

Fadi «Het is echt stom: ik had een tijdje een relatie met een Europeaan die geregeld naar Syrië kwam. We hadden elkaar leren kennen via

een gaywebsite. We zagen elkaar zoveel mogelijk – uiteraard in het grootste geheim. We hadden ons zelf ook gefilmd terwijl we samen waren. En soms gingen die filmpjes, euh, nogal ver. We hadden ook seks gefilmd, ja (*lacht*). Je doet soms domme dingen als je verliefd bent, hè. Nu, op een bepaalde dag was mijn laptop kapot, dus bracht ik hem binnen bij een computerwinkel. Over die filmpjes maakte ik me geen zorgen, omdat het verborgen bestanden waren. Die relatie was trouwens al voorbij. Maar in de computerwinkel hebben ze de filmpjes op de één of andere manier toch ontdekt. Toen ik mijn laptop kwam halen, hebben ze me ermee geconfronteerd en eisten ze zwijggeld. Maar aan chantage van extre-

een paar dagen kunnen overnachten bij vrienden van mijn ouders; ze wisten natuurlijk niet waarom, maar zulke dingen vraag je bij ons niet. En toen ben ik naar Istanbul vertrokken. Mijn moeder had kunnen regelen dat ik mee mocht rijden in een auto.»

HUMO En vandaaruit wilde je naar België?

Fadi «Niet echt. Ik wilde gewoon naar Europa. Het maakte me niet uit waarheen. Ik heb wel meteen mijn kans gegrepen toen de mogelijkheid zich voordeed om naar België te reizen. Ik kon meerijden met een vrachtwagen, verstopt tussen dozen en bakken. Ze kwamen me af en toe eten en drinken brengen. Het was een zware reis; meer dan tien dagen lang zat ik opgeslo-

precies waar. En daar stond ik dan. Ik heb een taxi tegengehouden, en de chauffeur heeft me meteen naar het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen gebracht. Het was wel even schrikken om daar zo'n tweehonderdvijftig andere mensen te zien die zich die dag ook kwamen aanbieden. Tijdens je reis lijkt het of je de enige bent die in de penarie zit.»

Fadi meldde zich aan als asielzoeker en kreeg de gebruikelijke vragen voorgeschied: 'Hoe heet je? Waar kom je vandaan? Waarom ben je gevlucht?' Er werd een dossier geopend, zijn vingerafdrukken werden afgenomen en vervolgens kreeg hij kaartjes voor de trein en de bus naar het asielcentrum in Bovigny, in de provincie Luxemburg. Daar heeft hij drie maanden gezeten.

HUMO Valt het leven mee in zo'n asielcentrum?

Fadi «We sliepen met zes mensen in een kleine kamer. Het eten was niet famous, er was veel lawaai en er werd al eens iets gestolen. Een thuis kon je het niet noemen, maar ze hebben me heel goed geholpen: mijn maatschappelijk werker deed alles wat ze kon. Ik heb er zelfs Engelse les mogen geven aan andere vluchtelingen. Daar kreeg ik 1,90 euro per uur voor. Verder was het vooral wachten en me vervelen. Ik heb geregeld in de put gezeten omdat ik niet wist wat de volgende dag zou brengen.

»Op mijn eigen vraag werd ik toen overgeplaatst. Ik wilde naar Leuven, ik wilde zelf les gaan volgen. Zo heb ik een aantal maanden in een asielcentrum in de buurt van Leuven mogen wonen. In principe proberen ze je asielaanvraag binnen de vier maanden af te handelen, maar als het veel langer duurt, dan krijg je wat meer privacy. Daarom verhuisde ik vervolgens naar een sociaal huis, en nu woon ik al tien maanden in Limburg, in een appartementje.»

HUMO Het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers heeft een speciale dienst voor holebi's, niet?

Fadi «Ja, dat is het AHHA-project van Bart Hermans (Aangepaste Hulpverlening voor Holebi-Asielzoekers, red.). Die hebben me ook goed geholpen. In het begin durfde ik mijn begeleiders niet te zeggen dat ik homo was, maar ik besefte

dat het wel belangrijk was voor mijn asielaanvraag.

»Vorig jaar ben ik ook Nederlandse lessen beginnen te volgen, en ondertussen heb ik al bijna alle niveaus achter de rug. Enkele weken geleden is mijn asielaanvraag goedgekeurd. Mijn leven begint eindelijk in de plooi te vallen.»

HUMO Heb je een eigen inkomen?

Fadi «Nee, nog niet. Ik ben afhankelijk van het OCMW. Om mijn diploma van industrieel ingenieur hier te laten goedkeuren, moet ik extra cursussen volgen – ik heb al een aanvraag ingediend bij de hogeschool Groep T in Leuven. Als ik daar kan studeren, wil ik graag een studentenjob te pakken krijgen, want ik wil zoveel mogelijk zelf betalen. Het probleem is dat het OCMW me op dit moment pusht om wat voor werk dan ook aan te nemen. Ik heb het gevoel dat ze elke asielzoeker over dezelfde kam scheren, en dat we allemaal als profiteurs worden gezien. Dat is pijnlijk. Je wilt niet weten hoe vaak ze me al hebben voorgesteld om te gaan schoonmaken, appels te plukken of bij McDonald's te gaan werken, zoals veel ongeschoolde asielzoekers. Maar als ik dat doe, dan zit ik vast, hè! Ik zal zo'n job nooit kunnen combineren met een studie. Die kans moeten ze me toch geven?»

HUMO Voel je je al ingeburgerd?

Fadi «Best wel. Tegenwoordig engageer ik me zelfs in de holebibeving. Een activist zou ik me niet noemen, maar ik ben zo gelukkig dat ik mezelf kan zijn en dat ik nu anderen kan helpen. Ik maak hier makkelijk vrienden, ook al omdat ik redelijk sociaal ben. Hoe graag ik ook in Syrië zou willen wonen, dat kan misschien nooit meer. Dat begrijpt mijn familie ook. Je kunt je dat als Belg misschien moeilijk voorstellen, maar weet je hoe bevrijdend het voelt om gewoon te kunnen zeggen wat je denkt? Geef me, het is hier echt beter voor mij. Mijn toekomst, die ligt hier.»

Peter Schoenaerts

Fadi is een schuilnaam.

VOLGENDE WEEK

'Bij ons worden vrouwen weggeschonken'

ALTIJD WAT

Ned. 2, dinsdag 31 juli, 21.15

THOMAS LEBREVE

misten wilde ik niet toegeven. Wie weet zouden ze mijn zwijggeld accepteren en vervolgens toch naar de politie gaan? Ik wist dat ik hoe dan ook in de problemen zat.

Fadi «Een week later stonden er plots enkele agenten aan onze deur die me zochten. Gelukkig was ik niet thuis, ik zat bij vrienden. Mijn moeder belde me direct op: ik moest zo snel mogelijk zien te ontsnappen. Daar waren we het onmiddellijk over eens. Mijn moeder en de rest van de familie heb ik sinds die dag nooit meer gezien. Ik ben naar een stad gevlucht aan de grens met Turkije. Daar heb ik

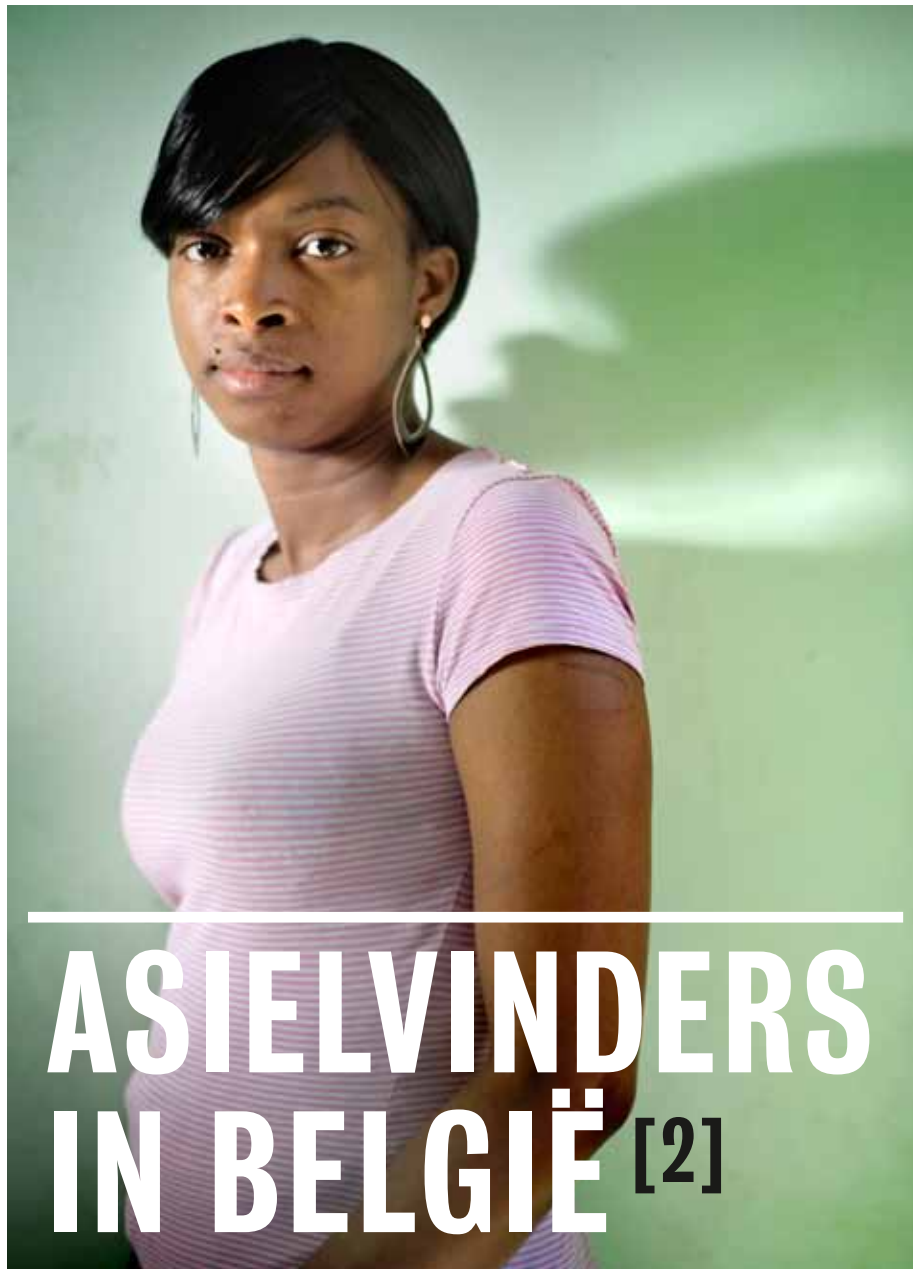
ten in het donker, ik wist soms niet eens meer of het dag of nacht was.

»Mijn familie behoort tot de middenklasse in Syrië. Mijn ouders hebben allebei een diploma en een goede baan. Daardoor hadden ze ook geld om mijn ontsnapping te betalen. Er zijn verschillende tussenpersonen geweest – mensensmokkelaars, ja. Die helpen je niet uit menslievendheid. Hen interesseert alleen het geld. Mijn reis moet zo'n vijfduizend dollar gekost hebben. Tja, het is een echte business.

»Ik ben hier in oktober 2010 aangekomen. Ze hebben me ergens in Brussel afgezet, ik weet niet meer

JONGE LEEUWEN

ASIELVINDERS IN BELGIË [2]

Vorig jaar telden de Verenigde Naties wereldwijd 42,5 miljoen mensen die hun woonplaats of land ontvlucht waren, onfortuinlijke zielen op de loop voor natuurrampen, geweld of armoede. Ongeveer vijftienduizend van hen vroegen asiel aan in ons land. De top drie van landen van herkomst: Afghanistan (2.758), Guinee (2.134) en Irak (1.948). Zo'n twintig procent van die asielzoekers zal hier uiteindelijk een verblijfsvergunning krijgen.

Wat velen niet weten: een asielzoeker is niet hetzelfde als een vluchteling. Pas na onderzoek en goedkeuring door de bevoegde instanties kan een asielzoeker het officiële statuut van vluchteling én een verblijfsvergunning krijgen, bijvoorbeeld als hij of zij gevaar loopt in eigen land.

Humo sprak met een aantal jonge mensen die recent in België aan een nieuw leven zijn begonnen: wat dreef hen hierheen en hoe hopen ze het geluk te vinden?

AISSATOU BAH (22), GUINEE: 'VIERDE VROUW'

Aissatou is erg netjes gekleed. Na ons interview gaat ze zich aanbieden bij enkele uitzendbureaus. De afgelopen twee jaar vulde ze haar tijd hoofdzakelijk met Nederlandse lessen bij CVO Lethas in Brussel, een cursus inburgering en vrijwilligerswerk bij Kind en Gezin. Bij de VDAB volgde ze de opleiding winkelbediende. Af en toe heeft ze een interimjob. Haar zontje van twee heeft ze vandaag naar de opvang gebracht.

Aissatou «Ik heb de Guinese nationaliteit, maar ik ben als klein kind naar Gambia verhuisd. Mijn vader was handelaar en voor zijn *commerce* was dat beter. In 2006

is hij door ziekte gestorven, en zijn broer is ons terug komen halen – na de dood van mijn vader behoorde ons hele gezin hem toe. Dat waren de regels van onze stam. Uiteraard gingen we niet akkoord, maar mijn moeder kwam niet in opstand; ze moest gehoorzamen. Zo was ze ook opgevoed, ze legde zich erbij neer.

»Ik ben de oudste van vijf kinderen, zat op de middelbare school en wilde absoluut niet van de stad naar een armoedig dorp zonder elektriciteit of stromend water ver-

huizen! Bovendien is Guinee Frans-talig en waren wij in het Engels opgevoed. Ik ben er zeker van dat mijn vader die verhuizing ook niet gewild zou hebben. Voor hem was het belangrijk dat we naar school gingen en ons ontwikkelden.

»De beste vriend van mijn vader is met mijn moeder komen praten en heeft voorgesteld dat ik bij hem zou logeren zodat ik mijn school kon afmaken. Volgens mijn Guinese familie hoorde een meisje sowieso niet naar school te gaan.»

HUMO Ben je dan in Gambia kunnen blijven?

Aissatou «Ja, ik dreigde er mee weg te lopen als mijn moeder me mee naar Guinee zou nemen, dus ze stemde in met mijn plan. Het hele gezin vertrok, ik bleef achter. Lang heeft het niet geduurd want die familie vriend raakte in de problemen. Vraag me niet wat er precies aan de hand was, ik weet het niet – dat is nu eenmaal Afrika. Hij nam mij en zijn gezin mee naar Italië en vroeg er asiel aan.

»Ongeveer een jaar heb ik op een beslissing gewacht, in hotels en in een asielcentrum dicht bij Venetië. Maar dan werd de aanvraag afgekeurd. Daar stond ik dan, illegaal in het land. Die vriend van mijn vader was ondertussen ook verdwenen. Op straat heb ik toevallig enkele mensen uit Guinee ontmoet, zij hebben me geholpen. Ik ging bij hen babysitten of helpen met het huishouden. Eén van hen had een winkeltje en raadde me aan terug naar Guinee te gaan, omdat ik niets of niemand had in Italië. Dat was in 2009. Die vrienden hebben mijn vliegticket betaald.»

HUMO Zat je dus plots tóch in Guinee.

Aissatou «Ik had niet eens kunnen bellen of zo, want mijn familie heeft geen telefoon. Ik ben gewoon naar het dorp gegaan, waar mijn oom en moeder met elkaar getrouwd bleken te zijn. Mijn moeder was één van zijn drie vrouwen, ik vond dat choquerend. Maar wat nog veel erger was: omdat ik ondertussen volwassen was, vond mijn oom dat ik óók moest trouwen. In mijn stam is het de gewoonte dat je als vrouw wordt weggeschonken. Toen mijn moeder me dat zogenaamd goede nieuws bracht, ben ik in lachen uitgebarsten. Maar ja, zij had geen keuze, ze accepteerde gewoon wat mijn oom wilde. Er kwam een man van een jaar of vijftienveertig op bezoek die mij als vierde vrouw wilde; hij had er al drie, maar die hadden hem geen kinderen geschonken. Mij werd niets gevraagd.»

HUMO Ben je met die man getrouwd?

Aissatou «O ja. Ik heb veel ruzie gemaakt met mijn oom, maar het kwam erop neer dat hij besliste wat er gebeurde in zijn huis. Als mijn moeder of ik het daar niet mee eens waren, dan moesten we maar vertrekken. Maar waarnaartoe dan?»

»Ik ben in ons dorp getrouwd en ben met die vent naar Conakry verhuisd, waar we op een *compound* woonden: elke vrouw had haar huisje, alles was ommuurd. Vanaf de eerste dag wou ik ontsnappen. Elke keer als hij seks met me probeerde te hebben, weigerde ik. Hij sloeg me, beet me, bond me vast en verkrachtte me. (*Toont striemen op haar bovenarmen*) Dit zijn aandenkens aan hem.»

HUMO Hoelang heb je dat volgehouden?

Aissatou «Een maand of drie. Ik kon de *compound* niet alleen verlaten, maar ik wilde weg, hoe dan ook; ik was nog liever in de prostitutie gestapt dan bij die man te moeten blijven. Zijn andere vrouwen vertrouwde ik niet, dus ik moest op zoek naar hulp van buitenaf. Gelukkig had ik een verre nicht kunnen opsporen in de buurt. Op een dag waren er rellen in de stad, en een aantal demonstranten slaagden erin onze *compound* binnen te dringen. Er ontstond paniek en chaos en daarvan heb ik gebruik gemaakt: ik ben naar die nicht gevlucht en zij en haar man hebben me goed opgevangen. Ik mocht een paar weken bij hen logeren, en dan hebben ze voor mij een paspoort

zal gebeuren? Ik hoop dat ik kan blijven zolang mijn kind niet volwassen is.»

HUMO Heb je nog contact met je familie?

Aissatou «We horen elkaar niet, nee. Ik weet gewoon niet hoe ik contact moet opnemen. Er is geen internet, geen telefoon. Ik mis ze wel. Gelukkig heb ik hier wel een groot netwerk van vrienden: ze helpen me en geven me moed.»

HUMO Denk je dat je moeder gelukkig is?

Aissatou «Nee, natuurlijk niet, maar ze heeft geen andere keuze. Ik vecht en kom op voor mezelf, maar zij kan dat niet, dat heeft ze me zelf gezegd. Mijn broers en zussen waren ook niet gelukkig, maar ik kon ze toch niet allemaal meenemen?»

HUMO Hoe zie je je toekomst hier?

‘Mijn kind mag niet afzien zoals ik heb afgezien’

en een vlucht naar België geregeld. Een *businessman* – zo noemden ze hem toch – begeleidde me. Zodra we geland waren en ik voorbij de douane was, heeft hij mijn paspoort afgenomen en is hij verdwenen.»

HUMO Dat was in december 2009.

En toen?

Aissatou «Ik ging naar het Commissariaat-generaal en kreeg onderdak in een asielcentrum in de buurt van Namen. Omdat ik al uitgewezen was in Italië, stuurden ze me in april 2010 naar het gesloten centrum van Steenokkerzeel. Ondertussen was ik per ongeluk zwanger geraakt, van de eerste jongen die ik in België was tegengekomen, ook een Afrikaan. Mijn vriend werd geregulariseerd want hij woonde hier al lang, en omdat hij ons kind erkende, mocht ik hier uiteindelijk óók blijven. De verblijfsvergunning die ik nu heb, is één jaar geldig, tot december 2012. Wat er daarna

Aissatou «Ik zou graag buiten Brussel gaan wonen, want Frans is voor mij nog moeilijker dan Nederlands. Mijn zontje wil ik sowieso naar het Nederlandstalig onderwijs sturen. Momenteel hebben mijn vriend en ik wel wat relatieproblemen, maar ik hoop dat die opgelost raken. Nu moeten we echt aan onze toekomst werken. Mijn kind mag niet afzien zoals ik heb afgezien, en ik zal er alles aan doen om dat te voorkomen.»

RIYAM AL-TAIE (26), IRAK: 'LIEVE AGENTEN IN PUIN'

Riyam komt uit een grote, rijke familie in Bagdad. Ze heeft fijne jeugdherinneringen, ondanks het geweld van twee Golfoorlogen. Haar moeder was patissier, haar vader piloot in het leger van Saddam. In 1996 stierf hij aan een hartaanval. Doordat ze zes jaar geleden

plots met moeder en broer moest vluchten, kon Riyam haar laatste jaar economie aan de universiteit niet afmaken.

HUMO Hoe heb jij de jaren onder Saddam Hoessein beleefd?

Riyam «Goh. We leefden nu eenmaal onder een bepaald regime, daar was niet aan te ontkomen. Over politiek werd thuis eigenlijk nooit gesproken.

»Natuurlijk was niemand blij met Saddam, maar of we nu zo blij waren met de komst van de Amerikanen? Het was vooral verwarrend: onder Saddam stelde de economie al niet veel voor, maar na de Golfoorlogen bleef er helemaal niets meer van over. Ons land lag volledig in puin. Er was ook constant een gebrek aan elektriciteit, aan water.

»Erg deprimerend vind ik nu ook de vele kinderen met allerlei soorten kanker. Doordat de Verenigde Staten munitie met radioactief uranium gebruikten, zijn hele regio's van ons land besmet.»

HUMO Toch zijn jullie pas ná de oorlog gevlucht.

Riyam «Na de oorlog was er zoveel geweld in de stad, je voelde je nergens veilig. We konden er niet meer tegen. Vergeet niet dat mijn moeder een alleenstaande vrouw met twee kinderen was.

»Ik heb het een keer meegemaakt dat gewapende mannen binnenvielen op de universiteit en een aantal van mijn medestudenten voor mijn ogen koelbloedig doodschoten.

»Op een dag in 2006 werd mijn moeder bijna ontvoerd. Terwijl ze aan het winkelen was, stopte er een auto. Drie mannen sleurden haar erin en reden weg, maar ze is kunnen ontsnappen. We hebben nooit geweten wie het waren en wat hun bedoeling was. Sinds die dag was mijn moeder doodsbang en wilde ze het land uit. Veel van mijn familieleden zijn toen naar andere landen vertrokken: Syrië, de Emiraten, Zweden... Mijn moeder heeft ons huis verkocht en is samen met mijn jongere broertje en mij naar Jordanië gevlucht. Voor zo'n 500 dollar heeft iemand ons met de auto daarheen gebracht. We hebben er ons aangemeld als asielzoekers en zijn er drie jaar blijven wonen, in een huurhuis dat we zelf moesten betalen. Ik zorgde voor inkomsten door voor de administratie van een vrachtbedrijf te werken, mijn broertje ging naar ▶

► de middelbare school.»

De Verenigde Naties hielpen Jordanië om de vele asielzoekers uit Irak elders onder te brengen. Door hun bemiddeling kwam het gezin van Riyam in 2009 in contact met het Belgische Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen. Ze interviewden hen ter plaatse en kenden hen nadien een verblijfsvergunning toe. **Riyam** «Ze hebben ons fantastisch opgevangen, er stond ons zelfs iemand op te wachten in de luchthaven. We gingen naar het asielcen-

Riyam Al-Taie vluchtte met haar moeder en broer uit Irak: 'Thuis was ik bang voor de politie; hier zijn agenten lieve mensen. Je kan zelfs een grapje tegen ze maken.'

trum in Sint-Truiden, en ook daar werden we goed begeleid, door heel lieve mensen. Na twee maanden vonden we via het OCMW een eigen appartement. Mijn moeder en broer wonen ondertussen in Antwerpen, ik woon alleen in Sint-Niklaas.»

HUMO Wat heb je de voorbije jaren allemaal gedaan?

Riyam «Ik heb Nederlandse lessen en een inburgeringscursus gevolgd, in Antwerpen. Daar heb ik veel geleerd, bijvoorbeeld dat iedereen hier gelijk is. De docenten en cursisten hadden allemaal respect voor elkaar, los van iemands achtergrond of religie.

»In Merksem heb ik een tijd als vrijwilliger in een bejaardentehuis gewerkt. Ik hielp de mensen bijvoorbeeld eten of naar de kerk gaan, wat de pastoor een beetje

vreemd vond, omdat ik moslim ben. Maar wat maakt dat nu uit? We zijn toch allemaal *mensen*?

»Nu ben ik op zoek naar een echte job, iets in de administratie. Ik zou ook graag weer studeren, bijvoorbeeld via het avondonderwijs.

»Ik ben heel dankbaar voor alle kansen die ik hier krijg. Daarom wil ik ook wel graag de Belgische nationaliteit aannemen, uit respect, om officieel deel uit te maken van deze samenleving.»

HUMO Je bent moslim. Draag je een hoofddoek?

Riyam «Nee, absoluut niet. De laatste jaren in Irak deed ik het wel, uit veiligheidsoverwegingen. Je moet weten, in Irak waren we vroeger heel vrij; de meeste vrouwen droegen voor de oorlog zelfs helemaal géén hoofddoek. Maar sindsdien is het strenger, zelfs extremistischer geworden. Daarom wou ik ook weg. Ik laat niemand me vertellen hoe ik me moet kleden, dat maak ik zelf wel uit.»

HUMO Wat associeer je met België?

Riyam «Ik zou meteen zeggen: vrede. Dat is zó belangrijk. Raar eigenlijk, in Irak en Jordanië was ik bang voor de politie; hier zijn agenten lieve mensen. Je kan met ze praten, je kan ze iets vragen, je kan zelfs een grapje tegen ze maken.»

ARIA (17) EN MARIAM (18), AFGHANISTAN: 'GEEN MENSELIJKHEID MEER'

Samen met hun moeder kwamen broer **Aria** en zus **Mariam** op 26 mei 2011 in België aan. Exact zeven maanden later werd hun asielaanvraag goedgekeurd. Beiden hebben ondertussen een schooljaar in Vlaanderen achter de rug.

HUMO Hoe was het om op te groeien in Kaboel?

Mariam «We zijn te jong om ons het regime van de taliban te kunnen herinneren. Onze kindertijd is dan ook redelijk normaal verlopen, maar de laatste jaren is de situatie in Kaboel veel slechter geworden, onder andere door de vele zelfmoordaanslagen van terroristen die de Amerikanen weg willen.»

Aria «Mijn moeder was lerares, ze werkte op een middelbare meisjesschool waar ze lesmateriaal kregen van de Amerikanen. Mijn vader had een eigen zaak in bureaubenodigd-

heden. Hij is in 2008 omgekomen bij een zelfmoordaanslag. (*Stilte*) Ik wil liever niet meer aan die tijd terugdenken. Hij was toevallig op het verkeerde moment op de verkeerde plek.

»Ik hou erg van mijn land, maar in veel mensen daar zie ik geen *menselijkheid* meer. Er zijn te veel gekken.»

Mariam «Onze broer is vorig jaar ook vermoord. Hij was bijna drieëntwintig (*lange stilte*).

Beiden hebben het zichtbaar moeilijk om over de dood van hun vader en broer te spreken, maar de pijn op hun gezicht vertelt méér dan woorden.

Aria «Mijn broer werkte als tolk voor de Amerikanen. Op een dag zijn een aantal talibanstrijders ons huis binnengevallen, Mariam en ik waren er niet. Ze hebben hem thuis doodgeschoten.»

HUMO Hoe staan jullie tegenover de Amerikanen?

Aria «We hebben ze nodig. Ik heb nog twee zussen in Afghanistan, hun kinderen krijgen bijvoorbeeld goed onderwijs. Vroeger sprak niemand Engels, nu wel. Dat is toch goed voor de ontwikkeling van het land?»

HUMO Hebben jullie na de moord op je broer besloten het land te ontvluchten?

Mariam «Ja, ook omdat mijn moeder via haar school contact had met de Amerikanen. Het was er echt niet meer veilig voor ons. We vreesden voor ons leven.»

Aria «We zijn via Iran en Turkije naar Italië gevlucht – een reis van zeker veertig dagen. Soms te voet, meestal met de auto of een vrachtwagen, ook per schip. We zijn soms bang geweest. Alles was wel geregeld, door mensensmokers. Ze lieten ons soms in huizen overnachten. Het was oorspronkelijk de bedoeling om naar Denemarken te gaan, maar we zijn in België gestrand. We waren moe en wilden niet verder.»

HUMO Hoeveel heeft jullie reis gekost?

Aria «Volgens mij meer dan 40.000 dollar, al het spaargeld dat mijn moeder had.»

HUMO Hoe was het om plots in West-Europa te zijn?

Aria «We zijn op een avond in Brussel aangekomen en hebben de nacht in een park doorgebracht. Het eerste wat me opviel was dat

de zon nog scheen om tien uur 's avonds. Ik was verbaasd, want in Afghanistan is het al donker om zes uur (*lacht*).»

Mariam «De eerste dagen waren heel moeilijk. We wisten niet wat er met ons zou gebeuren of waar we zouden mogen wonen. Ze hadden ons onderdak gegeven in het Klein Kasteeltje. En we dachten dat we er nooit eens weg zouden mogen 's avonds.»

Aria «We deelden eerst één ruimte met een andere familie, maar na een week kregen we onze eigen kamer. En na twee maanden zijn we verhuisd naar een huisje van Fedasil, met drie slaapkamers. Daar hebben we gewoond tot enkele weken geleden, nu zitten we in een appartementje dat we betalen van een leefloon. We hopen natuurlijk dat we zo snel mogelijk zelf geld kunnen verdienen.»

HUMO En is jullie eerste Vlaamse schooljaar meegevallen?

Mariam «Zeker. Het onderwijs is hier wel totaal anders. Er is degelijk lesmateriaal, de leerkrachten zijn goed opgeleid. De klassen zijn ook kleiner dan die in Afghanistan. En hier zitten jongens en meisjes bij elkaar, dat was compleet nieuw voor ons (*lacht*).

»Een turnzaal of vakleerkrachten met een bepaalde specialisatie: dat kenden we ook niet echt.

Aria (*enthousiast*) «Een ander groot verschil met Afghanistan is dat kinderen hier mogen zeggen wat ze denken, wat ze voelen, wat ze willen. Dat is bijna ongelooflijk.»

HUMO Wat vind je van de mensen hier?

Mariam «De mensen zijn eerlijk. Ze zeggen zo gemakkelijk wat ze denken. Dat zijn we niet gewoon.

Aria «In Afghanistan weet je nooit of je iemand kunt vertrouwen. Aan de andere kant, hier zegt iedereen ook echt álles. Als je iemand lelijk vindt, dan zeg je dat gewoon (*lacht*). In ons thuisland gebeurt dat allemaal niet zo direct.»

HUMO Mariam, hoe is het hier voor jou, als meisje?

Mariam «Ik voel me veilig, en ook vrij. Dat vind ik heel belangrijk. In Afghanistan heb je als meisje niets te zeggen; je moet altijd luisteren naar je vader en broers, naar je man als je getrouwd bent. Je mag hier zelfs studeren als je wilt.

»Wat me ook opvalt is dat iedereen hier min of meer gelijk is. Bij

ons heb je veel arme mensen die niet eens te eten hebben, terwijl anderen dan weer superrijk zijn.»

HUMO Wat zijn jullie plannen voor de toekomst?

Mariam «Ik zou heel graag een opleiding volgen, tandartsassistentie bijvoorbeeld. Iets in de medische sector interesseert me wel.»

Aria «Deze zomer begeleiden we kinderen op een speelplein, daarna moet ik weer naar het middelbaar. Als dat achter de rug is, zou ik graag informatica gaan studeren. Ik wil iets doen met computers. We willen ook dat onze moeder trots op ons kan zijn.»

HUMO Wat doet je moeder eigenlijk?

Aria «Ze studeert nu Nederlands, maar het is niet gemakkelijk voor haar. Ze is al zestig en heeft nog niet veel Belgen leren kennen. Haar Nederlands is nog niet goed genoeg, en haar Engels is ook beperkt. Ze heeft wel contact met andere Afghanen hier, mensen met wie ze Pashto en Perzisch kan spreken.

HUMO Denk je dat jullie hier gelukkiger kunnen worden?

Mariam «Ja, zeker.»

Aria «Ik besef nu dat we niet wisten wat leven is. We hadden zelfs niet gedroomd van hoe het hier zou kunnen zijn. We konden het ons gewoonweg niet voorstellen.»

CHANTAL NYIRAGUIRWA (28), RWANDA: 'NIET ACHTEROM-KIJKEN'

Chantals ouders kregen tien kinderen, zij is de zevende in de rij. Tijdens de genocide van 1994 heeft ze gezien hoe leeftijdgenootjes met machetes werden afgemaakt. Ze praat er liever niet meer over. Na haar middelbare school ging ze geneeskunde studeren in Butare, over twee jaar is ze misschien uw huisarts.

Chantal «In de chaos van de genocide ben ik met twee zussen en een oudere broer naar Congo gevlucht. De rest van de familie wilde ook weg, maar is niet zo ver geraakt. Het was heel moeilijk voor ons kinderen om zonder ouders in een vluchtelingenkamp van duizenden mensen te leven. We hebben daar bijna een jaar gezeten, onder de schroeiende zon. Er was zo goed als niets, het was verschrikkelijk. Zoals je soms op tv ziet, ja.

»Voor de oorlog was mijn va-

der directeur van een middelbare school, verbonden aan de protestantse kerk. Via het Rode Kruis kregen we brieven van hem waarin hij zei dat het weer veilig was, dat we konden terugkomen.

»Maar op een dag in 1997 is de politie hem komen halen, we zaten aan tafel voor het ontbijt. Ze hebben hem meegenomen en we hebben hem vier jaar niet gezien. (*Veeft een traan weg*) Hij werd ervan beschuldigd te hebben deelgenomen aan de genocide. Mijn moeder moest hem elke dag eten brengen, maar kreeg hem niet te zien. Ons gezin had geen inkomen, het was heel zwaar.»

HUMO Had hij deelgenomen aan de massamoorden?

Chantal «Absoluut niet! Dat mensen op een arbitraire manier gevangengezet worden in mijn land is niet abnormaal, het gebeurt vandaag nog. Wij werden beschouwd als Hutu's, maar hebben tijdens de genocide zelf Tutsi-kinderen bij ons verborgen, de petekinderen van mijn moeder. De moordenaars hebben hen bij ons thuis gezocht én gevonden, en vervolgens gedood.»

HUMO Wat is er met je vader gebeurd?

Chantal «Pas na vier jaar hebben ze hem vrijgelaten, zonder aanklacht of proces. Zijn oude baan op school kreeg hij niet meer terug, de kerk is gepolitiseerd, helaas. Hij is dan ook nog eens voor een volksrechtbank gedaagd (de zogenoemde *gacaca's* vonden nog tot dit jaar plaats, red.), en daar werd hij vrijgesproken. Gelukkig vond hij toen opnieuw werk in een ontwikkelingsproject.»

In 2009 studeerde Chantal af aan de universiteit. Wat haar erg verontrustte was dat het studentenleven erg gepolitiseerd was en dat ze op het einde van de rit slechts een werkvergunning als dokter kon krijgen als ze openlijk het FPR (de partij van de president, red.) steunde.

Chantal «Het jaar voor ik afstudeerde wilde de politie mijn vader opnieuw oppakken – alweer wegens geruchten dat hij aan de genocide had deelgenomen. Hij had er genoeg van en is naar Oeganda gevlucht met één van mijn oudere broers. Nadat mijn vader vertrokken was, namen de roddels nog toe: de politie heeft mij zelfs enkele dagen vastgehouden en ondervraagd. Daarna ben ik meteen naar mijn vader en broer toe

Chantal Nyiraguirwa is Rwandese: 'De mensen hier in België zijn zoals overal – sommigen zijn vriendelijk en behulpzaam, anderen gedragen zich racistisch.'

gereisd. Ik begon me af te vragen wat ik met mijn leven moest aanvangen. Naar Europa gaan leek me een oplossing, ik zou er misschien verder kunnen studeren. Samen met mijn broer heb ik het eind 2010 gewaagd, we betaalden samen zo'n 12.000 dollar aan iemand die paspoorten en vluchten voor ons regelde.»

HUMO Hoe is jouw leven hier?

Chantal «Ik heb eerst elf maanden in een asielcentrum in Gent gezeten, mijn broer zat ergens in Wallonië. Veel viel er niet te beleven, ik ben gelukkig snel met Nederlandse lessen kunnen beginnen.

»In december 2011 is mijn asielaanvraag goedgekeurd, die van mijn broer ook. Ik heb dan een test afgelegd om mijn diploma hier te laten goedkeuren. Ik moet gelukkig alleen de laatste twee jaren van mijn opleiding geneeskunde over-

doen. Dat was een voorwaarde van het OCMW; ik mag nu studeren en mijn leefloon behouden.»

HUMO Hoe kijk je terug op de voorbije jaren?

Chantal «Het was absoluut niet gemakkelijk. Je begint helemaal vanaf nul, hè.

»De mensen die ik hier ben tegengekomen zijn zoals overal, sommigen zijn vriendelijk en behulpzaam, anderen racistisch. Maar ik beschouw mezelf tegenwoordig als een wereldburger en kijk zo weinig mogelijk achterom.»

Peter Schoenaerts
Foto's Marco Mertens

EINDE
SPRAAKMAKENDE ZAKEN: ASIELZOEKERSKINDEREN
Ned. 2, donderdag 2 augustus, 21.15